

Minberde hesap veren halife!

Halife Ömer, üzerinde o elbiseyle minbere çıktı. Cemaate döndü ve konuşmaya başladı: “Ey müminler! Beni dinleyin ve bana itaat edin!” Tam o anda...Arka saflardan bir ses yükseldi.

Fakir bir adam ayağa kalkmıştı: “Hayır!” dedi. **“Seni dinlemiyorum... sana itaat da etmiyorum!”** Mescidde bir sessizlik çöktü... Herkes donup kalmıştı.

Hz. Ömer sarsıldı ama öfkelenmedi. Sükûnetle sordu: **“Neden?”**

Adam, çekinmeden konuştu: **“Çünkü sen Allah’ın yolundan gitmiyorsun! Ganimetler taksim edilirken bize verilen kumaş, bir elbise yapmaya yetmedi. Ama görüyorum ki sen o kumaştan fazlasını almış, kendine elbise yaptırmışsın!”**

Bu sözler ağırdı ama Hz. Ömer’in yüzünde bir rahatlama belirdi. Çünkü bu, hesabı verilebilecek bir soruydu. Kalabalığın arasındaki oğluna işaret etti: “Abdullah!”

Hz. Abdullah (r.a.) ayağa kalktı. Herkesin önünde durumu açıkladı:

“Herkes bir parça kumaş düşmüştü. Fakat bu kumaş, tek başına bir elbise dikmeye yetmiyordu. Bu kumaş ne bana yeter ne sana. Ben hakkımı sana vereyim, sen kendine bir elbise yaptır dedim. Kendi payımı babama verdim. Bu elbise iki paydan dikildi.”

Bir anda mescidin havası değişti. Gözler, itiraz eden o adama çevrildi. Adam tekrar ayağa kalktı. Bu kez sesi yumuşamıştı: “Şimdi konuş ey müminlerin emiri şimdi seni dinliyor ve sana itaat ediyorum.”

Hz. Ömer (r.a.) ellerini kaldırdı kalbi dolmuştu. Ve Rabbine şöyle niyaz etti: **“Ey Rabbim! Sana hamdolsun ki, beni hatalarımdan dolayı ikaz edecek bir ümmete halife kıldın.”**

Nefsin Hisseleri: Kendimizle Yüzleşme

1- Adaletin Celali, Tevazuun Cemali

Mescid-i Nebevi’de hutbe irad eden kişi, **Bizans ve Sasani imparatorluklarını dize getirmiş, heybetiyle tanınan Hz. Ömer’dir (r.a.). Sıradan bir devlet başkanı değildir;** adaletiyle yer yüzünü titretmiş bir “Faruk”tur. Ancak hutbenin en can alıcı yerinde, en arka saftan fakir bir adam ayağa kalkıp “Hayır! Seni dinlemiyorum ve itaat etmiyorum!” der.

Bu adamın karşısındaki kişi, dünyayı sarsan, heybetinden şeytanın bile yolunu değiştirdiği

söylenen Hz. Ömer'dir (r.a.). Ancak bu adamın kalbinde öyle bir **“Allah korkusu”** ve **“hakikat sevdası”** vardı. “Hayır!” sesi, meşruiyetin kaynağını hatırlatır. Eğer bir sistemde en alttaki adam, en üstteki adama “Hayır, seni dinlemiyorum!” diyemiyorsa, orada adalet değil, korku imparatorluğu kurulmuş demektir.

Nefis, genellikle güçlüye boyun eğme eğilimindedir. “Aman tadımız kaçmasın”, “Makamımız sarsılmasın”, “Bize mi kaldı dünyayı kurtarmak?” diyerek susarız. Oysa o adamın “Hayır!”ı, nefsin bu köleleşmiş tarafına indirilmiş bir darbedir.

Şimdi kendimizi Hz. Ömer'in yerine koyalım. Biri bize toplum içinde “Seni dinlemiyorum!” dese, ilk tepkimiz ne olur? “Sen kim oluyorsun?”, “Haddini bil!”, “Benim bunca hizmetim var!” olur. O adamın “Hayır”ı, Hz. Ömer'in “Adalet”inin bir aynasıdır. Ömer (r.a.) öyle bir iklim inşa etmiştir ki, sıradan bir vatandaş ona meydan okuyabilecek kadar kendini **güvende ve hür** hissetmektedir.

“Acaba bir yerde hata mı yaptım? Bu adam neden böyle söylüyor?” diyerek durup düşünmektir. Hz. Ömer'in sarsılması, bir öfkeden değil, “Acaba Allah'ın hukukunu mu çiğnedim?” endişesindedir. Nefsimiz, eleştirildiğinde hakikati mi arıyor, yoksa üste çıkma yollarını mı?

2- Güç Sahibi Olduğumuzda “Ömer”leşebiliyoruz muyuz?

Bizler bugün ufacık bir yetki, makam veya bilgi sahibi olduğumuzda, altımızdaki insanların en ufak bir eleştirisine nasıl tepki veriyoruz? Nefsimiz hemen savunmaya geçip, eleştireni susturmaya mı çalışıyor? Hz. Ömer, yeryüzünün en güçlü insanlarından biriyken, en fakir adamın eleştirisine boyun eğdi. Bizim nefsimiz ise basit bir hiyerarşide bile kibir kulesine dönüşebiliyor.

Bazen kuvvet gibi bilgi de bir tahakküm aracına dönüşür. “Ben okudum, ben biliyorum” diyen nefis, sıradan birinin uyarısını küçümser. Oysa Hz. Ömer, o mescitte sadece bir kumaşın değil, **“hesap verebilirliğin”** dersini veriyordu. Gerçek büyüklük, en küçük sese kulak verebilecek kadar alçalabilmektir.

Bizim otoritemiz, Hak'tan daha mı büyük ki, bir mazeret beyan etmeyi bile “zül” addediyoruz? Eğer “Ömerleşemiyorsak”, sahip olduğumuz o ufacık yetkiler aslında bizim en büyük putumuz ve imtihanımız haline gelmiş demektir.

3- “İkaz Edilme” Nimeti ve Nefsin Kibri

Hadisenin en dokunaklı anı, itirazın haklılığı ortaya çıktıktan sonra o adamın tekrar “İtaat ediyorum” demesi ve Hz. Ömer'in ellerini açıp Rabbine hamd etmesidir. Nefis, haklı çıktığında gururlanır; hata yaptığında ise mahcup olur veya öfkelenir. Hz. Ömer ise **hatasının ikaz edilmesini** bir nimet olarak gördü. Rabbine, “Beni hatalarımdan dolayı ikaz edecek bir ümmete halife kıldın” diye şükretti. **Soru şudur:** Biz, bizi hatalarımızdan dolayı

uyaracak dostları, eşleri, çocukları veya astları birer “nimet” mi görüyoruz, yoksa “huzur bozan” düşmanlar mı? Nefsimiz, düzeltilmekten nefret eder; oysa kurtuluş, düzeltilmeye açık bir kalptedir.

4- İtiraz Eden Adamın Şecaati: “Hakkı Söylemek”

Ayağa kalkan o adam, sadece bir kumaş parçasının peşinde değildi. O, İslam’ın getirdiği “Hakkı söyleme” şecaatinin (yiğitliğinin) diri olduğunu kanıtlıyordu. En zalim sultana karşı hakikati söylemek en büyük cihattır. O adam, Halife’yi Allah’ın yolundan sapmakla suçluyordu. Bu, nefis için en büyük imtihandır. Nefis, güce boyun eğer, menfaati için susar. O adam ise nefsinin korkularını yenip, adaletin tesisi için sesini yükseltti.

Eğer biz bugün yanlış giden bir şeye “Hayır!” diyemiyorsak, bu sadece karşı tarafın baskısından ziyade, bizim **nefsimizin esaretinden** ve **imanımızın zayıflığındandır**. Hakiki hürriyet, Allah’a kul olup, O’ndan başkasına (nefse bile) “Hayır!” diyebilme cesaretidir.

O adamın sesi, ümmetin iradesinin; Hz. Ömer’in sükuneti ise imanın heybetinin sesiydi. Eğer bugün bizler en küçük bir eleştiride siniyorsak veya en küçük bir yetkide kibirleniyorsak, Hz. Ömer’in o minberdeki duruşunu ve ardından gelen o muazzam şükür duasını kalbimize kazımalıyız. **“Sana hamdolsun ki, beni hatalarımdan dolayı ikaz edecek bir ümmete halife kıldın.”** Bu dua, adaletin ve tevazuun son makamıdır.

Rabbimiz! Bize Hz. Ömer’in şecaatini, hakikat karşısında ise bir çocuk kadar mahcup olan o eşsiz tevazusunu nasip eyle. Kalbimizi dünya korkularından kurtar; bizi sadece senden korkan ve sadece senden ümit eden hür kullarından eyle.

Hatalarımız yüzümüze söylendiğinde kibre düşmekten bizleri muhafaza buyur; bizi ikaz edenleri birer rahmet vesilesi görmeyi nasip et. İmanımızı öyle bir kuvvetle tahkim et ki, her türlü batılın karşısında “Hayır!” diyebilecek izzeti yüreğimizde taşıyalım. **Âmin.**